

BOJ PANNY MÁRIE

A DIABLA

POČAS

EXORCIZMOV

Francesco Bamonte

BOJ PANNY MÁRIE
A DIABLA POČAS
EXORCIZMOV

Francesco Bamonte

BOJ PANNY MÁRIE
A DIABLA POČAS
EXORCIZMOV

Predslov Renzo Lavatori

PAOLINE EDITORIALE LIBRI

© FIGLIE DI SAN PAOLO, 2010

Via Francesco Albani, 21 - 20149 Milano (Italy)

Z talianskeho originálu:

La Vergine Maria e il diavolo negli esorcismi

Vydal: © Zachej.sk, 2016

Preklad: © Miroslav Zárík, OSA

Grafika: © Tomáš Kyška

Nihil obstat: Mons. Gabriel Ragan

Imprimatur:

Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup - metropolita,
ABÚ Košice - Prot. č. 98/16, 16. 2. 2016

ISBN: 978-80-8211-023-7

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

PREDSLOV

Pred akýmsi pojmovým zhrnutím či zhodnotením tejto veľmi zaujímavej knihy by som uprednostnil nasledovanie cesty srdca, aby som opísal svoje pocity, dojmy, úvahy a blahodarné účinky čítania tohto textu, ktorý mi otec Francesco Bamonte láskavo predložil na predbežné preštudovanie. Čitateľ azda bude môcť potom lepšie zhodnotiť jeho dosah a oceniť mnohoraké aspekty v ňom obsiahnuté.

Exponujem štyri uhly pohľadu, z ktorých som ja osobne vyťažil prvky intenzívnej meditácie a vnútorného potešenia.

1. Predovšetkým sa vo mne pri čítaní vynorili pocity, ktoré blahodarne zasiahli môjho ducha: mohol som kontemplovať veľkosť a krásu Márie spôsobom takým žiarivým a výrazným, ako sa mi to doteraz ešte nepodarilo. Určite, mnohé veci sú už známe, ale tu sú opísané tak živo a názorne, že osvecujú ducha a myseľ a podnecujú hlboký obdiv a lásku k presvätej Panne.

Pri čítaní som tiež objavil – možno trochu paradoxne – jeden zvláštny fenomén: z turbulentných príbehov exorcizmov povstáva vo svojej veľkosti a velebnosti prečistá a žiarivá postava Božej Matky, pred ktorou ostávame oslepení a užas-

nutí. Mohli by sme povedať, že zoči-voči temným satanským úkazom intenzívne žiari tá, ktorá bola vyvolená, aby silou svojej svätosti zahanbila a odhalila ošklivosť a biedu satana.

V týchto príbehoch je Zlý predstavený v celej divokosti a intenzite svojho hnevu a svojej nezmieriteľnej, rúhavej nenávisti, no súčasne možno vnímať jeho biedu, slabosť a definitívnu prehru. Čitateľa to stimuluje v zápase a odmietaní diabla a všetkých jeho manévrov tak, aby sa nenechal nijakým spôsobom ani zviest', ani oklamať. Jeho oči sa otvárajú jasnému videniu negatívnej až príšernej reality, ktorej sa treba chrániť.

Z toho vyplýva jasné a naliehavé pozvanie milovať celým srdcom Pannu Máriu a cez ňu jej Syna, Ježiša Krista. Čitateľ tak v sebe nachádza veľa pohnútok k modlitbe a k stále plnšiemu a hlbšiemu zvereniu sa presvätej Márii, aby ostal pripútaný k jej materinskej pomoci a odrazil každé diabolské zvädzanie. Ide tu o vytýčenie autentickej kresťanskej cesty v úplnej vernosti Kristovi a jeho láske, v poslušnosti a poddajnosti jeho slovu a vôli Otca, v detskej dôvere jeho Matke.

2. Opísané *cítenie* je sprevádzané relevantnými teologickými úvahami o veľmi delikátnych a zložitých predmetoch mariológie a démonológie. Výrazne sa tu podčiarkuje mariologický rozmer plánu spásy, pretože kniha ukazuje prí-

tomnosť a činnosť Márie počas celých dejín spásy: od počiatku vo stvorení po plnosť časov vo vteleení Slova, jeho diela vykúpenia smrťou a vzkriesením, počas cesty Cirkvi až po konečnú parúziu (druhý príchod v sláve). Nemožno plne pochopiť Boží plán lásky pre spásu ľudstva, ak by sme patrične neprihliadali na skutočnosť Márie. Ona ostáva podriadená hlavnej činnosti vteleného Slova, predsa však je do nej plne zapojená takým úzkym a vitálnym spôsobom, že na ňu nemožno zabúdať ani ju odsúvať.

Z toho vyplýva jej nenahraditeľná spolupráca s vykupiteľskou udalosťou a s jej účinným rozšírením v priebehu dejín. Ona sa ochotne a úplne ponúka tejto najvyššej úlohe; neodstupuje ani sa nezdráha. Ba zreteľne sa ukazuje jej disponibilita a podriadenosť Božej vôli, ktorá ju vedie k matersky starostlivej pomoci deťom vykúpeným jej Synom. Pre kresťana je toto poznanie zdrojom veľkej potechy a pokojnej dôvery.

Z mariánskej prítomnosti v pláne spásy vyplýva osobitne silný a surový zápas satana proti tým, čo sú chránení a podporovaní Máriou. Je to zápas zúrivy a neprestajný, zákerný a násilný, až po diabolské posadnutie s prejavmi krajného rozvratu. A predsa – diabol odchádza porazený a zahnaný. Víťazstvo patrí Kristovi a jeho Matke, nie Zlému.

Toto je nevyvrátiteľný fakt, ktorý vyvoláva úžas a radosť. Kresťan sa nemôže nechať premôcť nepriateľskými silami, pretože s ním bojuje aj Mária a s Máriou je spoločenstvo veriacich spojené v moci Kristovho vykúpenia. Toto sú pozitíva vyplývajúce z exorcistických skúseností. Dobro premáha zlo, pravda lož, láska nenávisť, pokora pýchu. Spontánne z toho povstáva modlitba chvály a vďaky všemocnému a víťaznému Pánovi, nášmu Spasiteľovi, ktorý nám daroval a postavil po boku svoju milujúcu Matku.

3. Treba podčiarknuť obdivuhodný súlad medzi tým, čo je opísané v knihe, a údajmi z kresťanského zjavenia. V evanjeliách viackrát vidíme, ako satan uznáva božskosť Krista, čo dokazuje nepokojom a strachom, ako hovoria príbehy exorcizmov (Mk 1,24); na druhej strane Ježiš ho poznáva, hrozí mu a prikazuje, aby vyšiel z človeka a viac sa nevracal (Mk 1,23; 3,11; 5,6). Ježiš neprotirečí satanovmu poznaniu, čo je potvrdené aj inými úryvkami, v ktorých sa vyskytujú rovnaké slová (porov. Mk 1,11; 9,7; 15,39). Teda poznanie démonov sa vzťahuje na rozhodujúci aspekt Ježišovej osoby, na jeho synovský vzťah s Bohom. Predsa však Ježiš im zakazuje hovoriť (Mk 1,34; 3,11).

Tento zákaz nie je namierený proti obsahu toho, čo hovoria démoni, ale proti spôsobu, akým to prejavujú, pretože opravdivé poznanie Ježiša prináša aj jeho nasledovanie, prijatie jeho prítomnosti a jeho spasiteľného diela. Práve pri tom poslednom bode diabli ostávajú mimo autentického vzťahu s Kristom, a preto nemôžu byť jeho korektnými svedkami. Oni totiž Ježiša poznajú, ale ho neprijímajú ani nemilujú, ba pohrdajú a opovrhujú ním. Odtiaľ pochádza ich odsúdenie.

Podobne sa správajú voči Márii. Oni odkrývajú jej dary a milosť, svätosť a pokoru, jej jedinečné prednosti ako nepoškvrnené počatie, panenské materstvo či jej spoluprácu pri vykúpení, ale prechovávajú k nej nezadržateľnú a jedovatú nenávisť. Chceli by ju zničiť, keby mohli. Z toho dôvodu sa protivia jej činnosti a považujú ju za ženu ničiacu ich ríšu. Odtiaľ pochádza neustály konflikt medzi nimi a ňou. Táto kniha to jasne i prekvapivo potvrdzuje.

Aj cirkevní otcovia konštatujú podobné veci. Za všetkých azda postačí názor sv. Augustína. On upresňuje, že démoni predtým, ako padli, mali múdrosť, hoci sa presne nevie, v akej miere, či v rovnakej alebo menšej ako dobrí anjeli. Oni sa vzdialili svetlu, odmietli blaženosť, hoci si zachovali racionálny život, avšak nemúdrym spôsobom. Naozaj vlastní poznanie bez lásky;

ale poznanie bez lásky neosoží ničomu, ba stáva sa postojom pýchy naplnenej prázdnotou nafúkanosťou (De Civitate Dei, 9, 20), čím sa aj diabli stávajú zatemnenými a uzatvorenými pred pravdou. Poznajú Boha, Krista, Pannu Máriu, ale ich nenávidia a surovo proti nim bojujú. Odtiaľ pochádza hlúposť a tvrdosť ich srdca.

V rámci Magistéria Cirkvi, zvlášť v rámci Druhého vatikánskeho koncilu, sa viac rás hovori o diabli; zdôrazňuje sa vzťah medzi ním a Máriou ohľadne súvislosti medzi hadom a ženou z knihy Genézis. Vo svetle Kristovho zjavenia „Mária je už prorocky naznačená v prísľube danom prarodičom padlým v hriechu, vo víťazstve nad hadom“ (LG, 55). Okrem toho paralela Mária a Eva chce objasniť spoluprácu Márie v udalosti spásy jej vierou v Božie slovo v protiklade s Evou, ktorá spolupracovala na prvotnom páde svojím súhlasom s hadom (LG, 63). Ide tu o bezpodmienečnú vieru Panny, začiatok víťazstva nad hadom zvodcom, ktorý v nej nenašiel slabosť Evy, a preto nemohol ani v najmenšom naštrbiť jej dôveru Bohu a pevný súhlas s Božím plánom.

Z týchto krátkych zmienok vyplýva dokonalý súlad knihy s dokumentmi učenia Cirkvi a jej tradície až po evanjeliové texty. Niet tu žiadnych námietok, naopak, odhaľuje sa plné potvrdenie, pretože svedectvo pochádza od subjektov otvorene

nepriateľských voči zjavenej pravde, ktorú potvrdzujú ako úprimne presvedčení, hoci sú takto jej nútenými poslami.

4. Aspekty doteraz uvedené nie sú príťažou, skôr oživujú stránky textu, pretože príbehy sú opísané veľmi konkrétnym a živým spôsobom. V týchto opisoch sa nachádzajú a odhaľujú významné prvky toho, o čom sa hovorilo. Z toho vyplýva pôsobivá a podnetná lektúra, vždy bohatá na obsah a pravdy učenia. Nikdy neskĺzava do frivolných a zbytočných úvah. Vždy sa tu jasne a zreteľne črtajú základné kresťanské hodnoty. Okrem toho, že kniha ponúka príjemné čítanie, dáva neustály podnet k obráteniu a svätosti. To je dané synovskou a vrúcnou láskou k Márii a pobáda nás to k plnému odovzdaniu sa jej, z ktorej prúdi vnútorná vyrovnanosť srdca. Na druhej strane vidíme neustálu výzvu k bdelosti a modlitbe, aby sme čelili útokom Zlého a prekonali ich. Dá sa z toho čerpať dobrý materiál pre duchovné rady a budovanie svedomia tak, aby osvietené viedlo cestou nasledovania Krista a nepodľahlo satanským zvodom.

To znamená veľkú výhodu pre kresťanov, ktorí zakúsia hojnú radosť zo zjednotenia s Kristom a Cirkvou pod materskou ochranou Márie. Takto obrnení budú môcť kráčať na pozemskej púti, hoci prejdú chvíľami únavy a ťažkostí, s istotou, že prekonajú všetko s ambíciou získať nebeské kráľovstvo.

Neostáva nič iné ako zaželať vrúcne pozvanie k čítaniu a meditovaniu knihy otca Francesca, aby sme z nej vyťažili čo najviac duchovného úžitku.

*Rím, 25. marca 2010,
na slávnosť Zvestovania Panny Márie*

DON RENZO LAVATORI*

*Docent dogmatickej teológie na Pápežskej Urbaniánskej univerzite v Ríme a náboženských vied na Pápežskej univerzite Santa Croce a na Ecclesia Mater Pápežskej Lateránskej univerzity. Medzi jeho dielami sú tri veľké zväzky venované démonológii.

ÚVOD

Táto kniha, hoci je inšpirovaná biblickými základmi a učením Cirkvi o Márii, nie je prezentáciou nejakej exegetickej štúdie ani dišputou o náučných otázkach týkajúcich sa Panny Márie. Kniha je predovšetkým svedectvom o láskyplnej a osobitnej starostlivosti presvätej Panny o jej trpiace deti počas delikátnej služby exorcizmov a o moci, ktorú má autentická mariánska úcta proti démonickému svetu.

Pre nás, kňazov poverených službou exorcizmu našim bratom a sestrám žijúcim dramatickú skúsenosť posadnutia, je dôvodom veľkej radosti, keď vidíme tú neprestajnú a takmer hmatateľnú prítomnosť a ochranu Márie, čo je ďalším dôkazom a potvrdením nezmieriteľného konfliktu medzi ňou a silami zla. To, čo sa odohráva počas exorcizmov, potvrdzuje veľmi dôležitú úlohu Panny Márie v boji proti satanovi a v oslobodení tých, čo sú posadnutí. Na ceste k oslobodeniu exorcista a posadnutá osoba živo zakúšajú prítomnosť a lásku Panny, ktorá s nesmiernou nežnosťou Matky zasahuje a zápasí spolu so svojimi deťmi a za svoje deti proti satanovi. Pozorujúc správanie a reakcie démonov a asistujúc pri ich postupnej porážke – ktorú s veľkou nevôľou a hnevom zakúšajú pre

zásah Panny Márie –, vnímame potvrdenie slov, ktoré Boh adresoval satanovi: „Ustanovujem nepriateľstvo medzi tebou a ženou“ (Gen 3,15). Mária je tá žena, ktorá od Genezis až po Apokalypsu,¹ podľa plánu Boha Otca, zostáva vždy spojená so Synom, „opretá o svojho milovaného“ (Pies 6,10), s ním neoddeliteľne zjednotená v boji proti pekelnému nepriateľovi a v uskutočnení spásneho poslania: priviesť ľudské pokolenie do Otcovho lona. Žiadny vykúpený človek nie je schopný prispieť takým spôsobom k rozvoju Kristovho spásneho diela ako Panna Mária, jeho Matka.

V tomto texte, ktorý bol naliehavo žiadaný z viacerých strán, zamýšľam svedčiť o tej veľkej a potešujúcej pravde, ktorú nám zjavuje Sväté písmo: o potrebe Máriinej prítomnosti v uskutočnení Kristovho spásneho diela a o rozhodujúcich účinkoch, ktoré má autentická mariánska úcta v boji proti satanovi; táto úcta dosahuje svoju plnosť vo zverení sa Nepoškvrnenému

¹ „Veľký úkaz, ktorý apoštol svätý Ján videl na nebi ‚ženu odetú slnkom‘, svätá liturgia nie bezdôvodne vzťahuje na blahoslavenú Pannu Máriu, Matku všetkých ľudí z milosti Krista Vykupiteľa“ (Pavol VI., *Signum magnum*, 13. máj 1967). „Čítame dnes v úryvku z Apokalypsy predloženom Cirkvou na meditáciu: ‚Potom sa na nebi ukázalo veľké znamenie: Žena odetá slnkom, pod jej nohami mesiac a na jej hlave veniec z dvanástich hviezd‘ (12,1). V tejto žene vyžarujúcej svetlo cirkevní otcovia spoznávali Máriu. V jej víťazstve kresťanský ľud putujúci v histórii vidí završenie svojich očakávaní a isté znamenie svojej nádeje“ (Benedikt XVI. pred modlitbou Anjel Pána na slávnosť Nanebovzatia 15. augusta 2006).

Srdcu Márie. Okrem toho chcem svedčiť, že démoni, ktorým my exorcisti čelíme v úzkom spojení s Pannou Máriou, sú nútení dosvedčovať mimoriadnu dôstojnosť, ktorú ona zastáva medzi všetkými ľudskými a anjelskými stvoreniami, a vyznať celú pravdu o nej a ich úplnú bezmocnosť voči nej. Počas exorcizmov napríklad dochádza k zvláštnemu striedaniu pohrdavých a vulgárnych výrazov s nedobrovoľnými „katechézami“ a jemnými chválami na Matku Božiu, ktoré – ako opíšem – sú démoni nútení vyrieť proti svojej vôli a s veľkým odporom. Istota, že poznanie aj takýchto skúseností môže byť na duchovné budovanie veriacich a že následne môže prispieť k oslave nepoškvrnenej Panny, ma viedla k ich publikovaniu.

Touto knihou sa chcem napokon pripojiť k zástupu tých duší všetkých čias, ktoré sú zamilované do Panny Márie, a chcem povzbudiť všetkých, aby sa s veľkou dôverou zverili jej materskému príhovoru, osobitne prostredníctvom zverenia sa jej Nepoškvrnenému Srdcu, s cieľom spolupracovať s ňou čo najúčinnejšie v boji proti satanovi a odbojným anjelom pre víťazstvo Božieho kráľovstva. Mojim zámerom je okrem toho oživiť a posilniť mariánsku zbožnosť s vedomím neoddeliteľného puta medzi Kristom a jeho presväťou Matkou v diele vykúpenia: ona pokračuje v spo-

lupráci so Synom v jeho spásnom poslaní pre náš prospech. A nakoniec dúfam, že touto knihou upevním skúsenosť Máriinho materstva voči nám a prispejem ku vzrastaniu lásky k nej v našich srdciach. Túžim, aby táto láska stále viac oživovala „všetkých tých, čo v apoštolskom poslaní Cirkvi spolupracujú na znovuzrození ľudí“².

Rím, 13. máj 2010

Spomienka blahoslavenej Panny Márie Fatimskej

² *Lumen gentium*, 65.

I.

ÚLOHA MÁRIE V DEJINÁCH SPÁSY

I keď hlavným predmetom tohto textu je predstaviť boj Márie a satana tak, ako sa prejavuje počas exorcizmov, je nutné predtým poznať, hoci len v hrubých rysoch, ako je tento zápas zjavený Bohom v prostredí uskutočnenia Kristovho spásneho diela. „Sväté písmo predstavuje Pannu Máriu úzko zjednotenú so svojím božským Synom a vždy s ním solidárnu. Matka a Syn sa ukazujú ako tesne spojení v zápase proti pekelnému nepriateľovi až do úplného víťazstva nad ním.“³ Mária od prvej po poslednú biblickú knihu, od Genezis po Apokalypsu, je vždy spojená – podľa plánu nebeského Otca – so Synom Vykupiteľom a s ním nerozlučne zjednotená vo vymaňovaní ľudí z moci satana. „Po dedičnom hriechu Boh sa obrátil na hada, ktorý predstavuje satana, zlorečil mu a dodal prísľub: ‚Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi твоjím potomstvom a jej potomstvom: ono ti rozšliape hlavu a ty mu zraníš päťu‘ (Gen 3,15). Je to ohlásenie odvety: zdá sa, že satan v prvopočiatkoch stvorenia prevládol, ale príde syn ženy, ktorý mu rozšliape hlavu. Tak prostredníctvom potomstva

³ Benedikt XVI. pred modlitbou Anjel Pána 15. augusta 2007.

ženy sám Boh zvíťazí. Tou ženou je Panna Mária, z nej sa narodil Ježiš Kristus, ktorý svojou obetou porazil raz a navždy dávneho pokašiteľa. Preto na toľkých obrazoch a sochách je Nepoškvrnená zachytená v akte šliapania hada zvíjajúceho sa pod jej nohami.“⁴

Sväté písmo nám zjavuje, že Kristus Pán je jediný Vykupiteľ, jediný Prostredník u Otca, jediný Spasiteľ a Osloboditeľ ľudstva z moci satana. On však nevedie svoj boj proti satanovi sám, vedie ho s Máriou, dobrými anjelmi a svätými. Medzi nimi však má jedinečnú a osobitnú úlohu práve ona, Matka, ktorá preto, že mu je Matkou, spolupracuje so Synom Vykupiteľom tak, ako žiadne iné stvorenie. I keď Mária je sama vykúpeným stvorením (prvá z vykúpených), predsa spolupracuje s Kristom na tajomstve vykúpenia jedinečným a neopakovateľným spôsobom. Aj kresťania spolupracujú na vykúpení, a to po samotnej udalosti vykúpenia, ktorého ovocie sa snažia šíriť prostredníctvom modlitby a spojenia seba s Kristom v obeti ponúkanej Otcovi. Tá Máriina spolupráca sa však konala počas samotnej udalosti vykúpenia, teda v priebehu pozemského života Syna, pričom bol nevyhnutný jej slobodný súhlas.

Ak by ona nedala súhlas ku inkarnácii Syna, on by si nemohol vziať od nej telo, ktoré obetoval

⁴ Benedikt XVI. pred modlitbou Anjel Pána 8. decembra 2009.

na kríži. Okrem toho, Kristus nevystúpil na Kalváriu, aby sa ponúkol ako obeta za nás, bez slobodnej vôle Márie. Ona sa podvolila umučeniu Syna, a hoci nemohla odoprieť svoj súhlas, keďže bol zahrnutý už v súhlase danom pri zvestovaní, predsa pod krížom ho potvrdila. Takýto súhlas „daný obetovaniu Ježiša nebol nejakou pasívnou akceptáciou, ale autentickým aktom lásky, ktorým ona ponúkla svojho Syna ako obeť zadostučenia za hriechy celého ľudstva“⁵ pre vymanenie ľudí z moci satana. Pod krížom Mária „hlboko trpela so svojim Jednorodeným a materským duchom sa pridružila k jeho obeti, láskavo privoľujúc obetovaniu božskej obeti, ňou zrodenej“⁶. Umučením a smrťou Ježiša a *spolu-umučením* Márie, do ktorej srdca sa prenášalo všetko to, čo Ježiš trpel v duši i v tele, satan bol premožený. Jeho moc a moc ďalších odbojných anjelov, ktorých je hlavou a ktorí s ním a pod ním tvoria kráľovstvo (Mt 12,26), bola zničená; a aj keď je stále činná vo svete – a niekedy v rôznych historických epochách veľmi intenzívne a evidentne –, nie je neporaziteľná, pretože milosť vykúpenia, ktorá vyviera z najvyššej obety Krista a Márie na Kalvárii, v miere, v akej ju prijímame, nás robí

⁵ Porov. Ján Pavol II., *generálna audiencia*, 3. apríl 1997.

⁶ *Lumen Gentium*, 58.

schopnými zničiť diablove diela.

Taká milosť je osobitne posilnená naším dôverným utiekaním sa k príhovoru Panny Márie. Pre svoje nepoškvrnené počatie je ona v bytí a v konaní v zrejmom a úplnom protiklade k bytiu a konaniu satana a ďalších odbojných anjelov; navyše, je zameraná úplne, ako žiadne iné ľudské alebo anjelské bytie, na neutralizovanie démonických útokov a na šírenie Synovho kráľovstva, ktoré je spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom.⁷ Ona sa „*matersky zúčastňuje* na tvrdom zápase proti temným mocnostiam, ktorý prebieha počas celých ľudských dejín“⁸, „postavená do samého stredu tohto nepriateľstva“⁹ oproti hadovi, figúre satana a zlých duchov, ktorí budú premožení Ježišom Kristom práve s osobitnou spoluprácou Matky.

V slovách adresovaných hadovi: „Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou“ (Gen 3,15), Boh zjavil, že žena, ktorej syn mal zničiť satana, bude spolu s ním antagonistom vodcu démonov

⁷ „Mária, dokonalý obraz Cirkvi, bola vykúpená, uchránená od hriechu, naplnená milosťou, teda uschopnená, viac ako každý iný vykúpený človek, aby prispela k rozvoju spasiteľného diela.“ S. M. Perrella, *La verità dell'Immacolata Concezione di Maria e il « depositum fidei »*. Dalla « Ineffabilis Deus » alle catechesi mariane di Giovanni Paolo II, in Aa.vv., *Signum magnum apparuit in caelo. L'Immacolata, segno della bellezza e dell'amore di Dio*, PAMI, Città del Vaticano 2005, pp. 204-205.

⁸ Ján Pavol II., encyklika *Redemptoris Mater*, 47.

⁹ *Ibid.*, 11.

a diabolského sveta. Žena, „hoci predišla muža v podľahnutí hadovmu pokušeniu, sa potom stáva vďaka Božiemu plánu prvým spojencom Boha. Eva sa stala spojencom hada a priviedla muža k hriechu. Boh oznamuje, že prevráti túto situáciu, urobí zo ženy nepriateľku hada... Kto je tá žena? Biblický text neuvádza jej vlastné meno, ale ukazuje nám novú ženu, chcenú Bohom, aby napravila Evin pád: ona je povolaná, aby obnovila úlohu a dôstojnosť ženy a prispela k zmene osudu ľudstva, aby spolupracovala cez svoje materské poslanie na Božom víťazstve nad satanom. Vo svetle Nového zákona a tradície Cirkvi vieme, že tá nová žena ohlásená Protoevanjeliom¹⁰ je Mária a v jej pokolení (Gen 3,15) spoznávame Syna Ježiša, Víťaza nad mocou satana v tajomstve Veľkej noci. Pozorujeme tiež, že nepriateľstvo ustanovené Bohom medzi satanom a ženou z Genesis sa v Márii uskutočňuje dvojakým spôsobom. Ona, dokonalý spojenec Boha a nepriateľ diabla, bola celkom vymanená zo satanovho panstva nepoškvrneným počatím, keď bola stvárnena milosťou Ducha Svätého a uchránená od každej škvrny hriechu. Okrem toho, pridružená k spásnemu dielu Syna, Mária bola naplno

¹⁰ „Protoevanjelium“ znamená „prvá dobrá zvesť“ a vzťahuje sa na prvé ohlásenie definitívneho víťazstva Mesiáša a ženy (Márie) nad satanom a nad silami zla. Je to zvesť prinášajúca nádej na spásu ľudstva, ktoré padlo do rúk satana v dôsledku hriechu.

zapojená do zápasu proti zlému duchu. Tak tituly *Nepoškvrnené Počatie a Spolupracovníčka Vykupiteľa*, pripísané vierou Cirkvi Márii na hlásanie jej duchovnej krásy a jej intímnej účasti na obdivuhodnom diele vykúpenia, predstavujú nezmieriteľný protiklad medzi hadom a novou Evou¹¹.

Starobylá latinská verzia Protoevanjelia, ktorá hovorí: „Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom. *Ono* ti rozšliape hlavu“ (Gen 3,15)¹², „inšpirovala mnohé prezentácie Nepoškvrnenej, ktorá šliape hada svojimi nohami. V hebrejskom texte to nie je žena, ale jej potomstvo, jej potomok, ktorý šliape hlavu hada. Taký text pripisuje nie Márii, ale jej Synovi víťazstvo nad satanom. Predsa však, keďže biblické ponímanie zdôrazňuje hlbokú súdržnosť medzi rodičom a jeho potomstvom, je koherentné s pôvodným zmyslom úryvku *predstavenie Nepoškvrnenej, ktorá šliape hada, nie svojou*

¹¹ Ján Pavol II., *generálna audiencia*, 25. január 1996.

¹² Komentujúc tento úryvok, ktorý má vo verzii *LXX* maskulínny ráz: „On ti rozšliape hlavu“, svätý Alfonz Mária de Liguori píše: „Nech je to akokoľvek, isté je, že Syn prostredníctvom Matky alebo Matka vďaka Synovi porazila Lucifera.“ Svätý Bernard hovorí: „Rozšliapnutý pod nohami Márie je podrobený potupnému otroctvu.“ Preto zlý duch je vždy donútený poslúchnuť Kráľovnú ako niekto, kto prehral vojnu a bol zotročený. Svätý Bruno zasa tvrdí, že Eva, premožená hadom, nám priniesla smrť a temnotu; ale blahoslavená Panna, zvíťaziac nad démonom, nám darovala život a svetlo. Mária potom zvíťazala nepriateľa takým spôsobom, že sa nemohol pohnúť, aby urobil čo i len najmenšiu škodu jej verným (*Le glorie di Maria (Slávna si, Mária)*. Milano, Editrice Ancilla, seconda edizione, 1994, parte I, cap. IV, paragrafo 2, p. 157)